

VÝNOS REKTORA Č. 4/2026

ZÁSADY ODPOVĚDNÝCH NÁRODNÍCH A MEZINÁRODNÍCH PARTNERSTVÍ AVU

zpracovatel/ka a věcně odpovědná osoba: Mgr. art. Anetta Mona Chişa, Ph.D.

schválil: prof. Tomáš Pospiszyl, Ph.D.

schváleno dne: 4. 2. 2026

nabývá účinnosti: 4. 2. 2026

kontrola aktuálnosti výnosu: každoročně

Článek 1

Preamble a cíl

- 1.1 Akademie výtvarných umění v Praze (AVU) je institucí, která si zakládá na hodnotách akademické svobody, kritického myšlení, lidské důstojnosti a společenské odpovědnosti. Tyto hodnoty se odrážejí nejen v pedagogické, výzkumné a umělecké činnosti, ale zásadně také ve výběru partnerů pro národní a mezinárodní spolupráci.
- 1.2 AVU působí v prostředí, které je vázáno právním řádem České republiky, právem Evropské unie a mezinárodním právem. Odpovědný výběr partnerů – bez ohledu na to, zda jde o subjekty se sídlem v České republice nebo v zahraničí – je nezbytný pro ochranu těchto hodnot a pro zachování integrity a dobré pověsti AVU, jejích studujících a zaměstnanců/kyň.
- 1.3 Tento dokument stanovuje základní etické principy a postupy pro posuzování, schvalování a přezkoumávání národních a mezinárodních partnerství AVU se:
 - zahraničními i českými vysokými školami a výzkumnými institucemi,
 - kulturními organizacemi,
 - orgány veřejné správy a mezinárodními organizacemi,
 - soukromými subjekty (firmami, nadacemi, sponzory) a dalšími partnery.
- 1.4 Cílem je zajistit transparentnost, konzistentnost a etickou integritu v rozhodování o partnerstvích AVU. Zásady jsou součástí širšího etického rámce AVU a navazují na Etický kodex AVU a navazující etické dokumenty (Code of Conduct), které tento rámec dále rozvíjejí.

Článek 2

Základní principy partnerství

AVU při navazování a udržování národních a mezinárodních partnerství vychází z následujících principů:

2.1 Respekt k akademické svobodě

AVU spolupracuje s partnery, kteří respektují a podporují akademickou svobodu a autonomii AVU, včetně svobody výzkumu, výuky a umělecké tvorby. Partnerství nesmí nepřípustně omezovat svobodu bádání, kritického myšlení a veřejného vystupování členů/ek akademické obce AVU.

2.2 Dodržování práva a mezinárodních závazků

AVU neuzavírá ani neudrhuje partnerství se subjekty, které se prokazatelně a závažně podílejí na porušování národního práva, mezinárodního humanitárního práva či mezinárodního práva v oblasti lidských práv, jak je definují příslušné soudní a smluvní orgány (např. Mezinárodní soudní dvůr, Mezinárodní trestní soud, orgány OSN).

AVU plně respektuje právní řád České republiky a sankční režimy České republiky, Evropské unie a Organizace spojených národů.

2.3 Lidská důstojnost a nediskriminace

AVU nevstupuje do partnerství se subjekty, které systematicky diskriminují jednotlivce nebo skupiny na základě rasy, etnicity, národního či sociálního původu, náboženství, světonázoru, pohlaví, sexuální orientace, genderové identity nebo jiných chráněných charakteristik.

Zároveň AVU neposuzuje partnery na základě státní příslušnosti nebo geografického původu jako takového, ale podle konkrétních praktik, chování a povahy spolupráce.

2.4 Transparentnost a předcházení střetu zájmů

Rozhodnutí o institucionálních partnerstvích jsou přijímána transparentně, zdůvodněně a v přiměřeném rozsahu dokumentována. Zvláštní pozornost je věnována prevenci a řízení střetu zájmů, zejména u spolupráce se soukromým sektorem a u finančně významných projektů.

2.5 Proporcionalita

Posuzování partnerství zohledňuje povahu, rozsah a rizikovost spolupráce. Odlišné nároky se uplatňují na rozsáhlé institucionální dohody a jiné na menší či krátkodobé projekty. Přiměřená míra due diligence se odvíjí od typu partnera (veřejná instituce, vysoká škola, soukromá firma, nezisková organizace), oblasti činnosti a kontextu, v němž partner působí.

2.6 Ochrana integrity a nezávislosti AVU

Zejména při spolupráci se soukromými firmami a dárci AVU dbá na to, aby partnerství nenarušovala nezávislost výzkumu a umělecké tvorby, nevytvářela nepřiměřené závislosti a neohrožovala pověst AVU.

Článek 3

Kritéria posuzování partnerství

3.1 Institucionální a korporátní partnerství

Při posuzování návrhů na institucionální partnerství (bilaterální dohody, členství v konsorciích, společné studijní programy, rámcové dohody o mobilitě, větší výzkumné a umělecké projekty) a spolupráci se soukromými subjekty (firmy, nadace, sponzoři) AVU zohledňuje zejména:

- Vazby na problematické činnosti

Zda má partner přímé a podstatné vazby na činnosti, které jsou předmětem závažného mezinárodního odsouzení nebo sankcí, nebo které závažným způsobem ohrožují lidská práva či životní prostředí (např. zapojení do válečných zločinů, systémových forem útlaču, těžce poškozujících environmentálních praktik).

- Podporu či legitimizaci porušování práva

Zda partner aktivně podporuje, legitimizuje nebo výrazně profituje z porušování platného práva či mezinárodních úmluv.

- Etickou a pracovní praxi

Jakým způsobem partner nakládá se svými zaměstnanci, studujícími a spolupracovníky, zda dodržuje základní pracovní, etické a bezpečnostní standardy (relevantní zejména u firem a velkých institucí).

- Stav akademické svobody a institucí

Úroveň akademické svobody v dané instituci a zemi (v případě VŠ a výzkumných institucí), využití dostupných indexů (např. Academic Freedom Index), případně dalších relevantních ukazatelů.

- Přínos pro AVU

Potenciální přínos spolupráce pro studující, akademické a umělecké pracovníky AVU – z hlediska kvality výuky, výzkumu, umělecké praxe, mobility a dlouhodobého rozvoje.

Tato kritéria se uplatňují bez ohledu na to, zda jde o partnera se sídlem v České republice nebo v zahraničí.

3.2 Spolupráce se soukromými firmami a dárci

Při spolupráci se soukromými firmami a dárci AVU dále zvažuje zejména:

- hlavní předmět činnosti firmy a jeho slučitelnost s hodnotami AVU,
- existenci závažných kauz týkajících se korupce, porušování lidských práv, environmentálních škod nebo pracovního vykořisťování,

- riziko střetu zájmů a nepřiměřeného vlivu na obsah výzkumu, výuky nebo umělecké činnosti,
- smluvní záruky, že AVU si zachová právo publikovat výsledky (s přiměřeným embargem, je-li to nezbytné) a že výstupy nebudou využívány k účelům odporujícím lidským právům a mezinárodnímu právu.

Konkrétní omezení (např. vyloučení partnerství s určitými sektory) mohou být stanovena v navazujících interních předpisech AVU.

3.3 Individuální akademická a umělecká spolupráce

Individuální akademická a umělecká spolupráce (účast na konferencích, publikační činnost, neformální odborné kontakty, krátkodobé pobyty) zůstává v pravomoci jednotlivých členů akademické obce a uměleckých pracovníků.

AVU respektuje akademickou svobodu svých členů a nereguluje jejich individuální profesní kontakty, pokud tyto:

- neporušují právní předpisy České republiky a Evropské unie (včetně sankčních režimů),
- nejsou v přímém rozporu s etickými normami a vnitřními předpisy AVU.

Článek 4 Rozhodovací proces

4.1 Podání návrhu

Návrhy na nová institucionální partnerství (včetně účasti v konsorciích, rámcových mobilitních dohod a spolupráce se soukromými firmami či dárci) předkládá příslušný prorektor/ka, vedoucí pracoviště nebo garant projektu.

4.2 Předběžné posouzení

Oddělení mezinárodní spolupráce ve spolupráci s příslušným prorektorem/kou a Oddělením rovnosti a diverzity (GRID), případně dalšími relevantními složkami, provede předběžné posouzení návrhu podle kritérií uvedených v části 3, zejména:

- ověření relevantních sankčních seznamů (ČR, EU, OSN),
- základní zhodnocení reputace a rizik daného partnera na národní i mezinárodní úrovni.

4.3 Konzultace v citlivých případech

V případě pochybností, zvýšené míry rizika nebo citlivých/sporných případů (např. partnerství v konfliktních oblastech, partnerství s kontroverzními sektory, významné finanční objemy) je návrh konzultován s Oddělením rovnosti a diverzity (GRID) a případně s Antidiskriminační platformou AVU. GRID vystupuje jako konzultační a doporučující orgán; výstupem jeho zapojení je písemné stanovisko (např. zpráva, analýza rizik, doporučení pro rektora/ku a vedení AVU).

4.4 Rozhodnutí

Konečné rozhodnutí o standardních partnerstvích (splňujících zásady a nevyhodnocených jako vysoce riziková) přijímá rektor/ka na návrh příslušného prorektora/ky.

Rozhodnutí o citlivých nebo sporných případech může rektor/ka po projednání v kolegiu rektora/ky předložit k projednání a vyjádření Akademickému senátu AVU.

4.5 Přezkoumání existujících partnerství

Existující partnerství jsou v přiměřených intervalech (např. při prodloužení smlouvy, nebo na základě podnětu z akademické obce) přehodnocována. Změna okolností – např. nové mezinárodní rozsudky, zařazení na sankční seznamy, zásadní lidskoprávní zjištění nebo významné reputační kauzy – může vést k opětovnému posouzení partnerství a k návrhu na jeho omezení či ukončení.

Článek 5

Podávání podnětů z akademické obce

Členové a členky akademické obce AVU mohou podávat písemné podněty k přezkoumání existujících partnerství nebo k posouzení nových partnerství příslušnému prorektorovi/ce nebo přímo rektorovi/ce. Podnět by měl obsahovat identifikaci dotčeného partnera a konkrétní důvody, proč je přezkoumání navrhováno. O výsledku posouzení je podavatel/ka podnětu informován/a v přiměřené lhůtě.

Článek 6

Referenční zdroje

6.1 Při posuzování partnerství mohou být využity následující zdroje:

- Sankční seznamy – sankční seznamy České republiky, Evropské unie a Organizace spojených národů

- Academic Freedom Index (AFI) – index akademické svobody, dostupný na academic-freedom-index.net
- Mezinárodní soudní dvůr (ICJ) – rozhodnutí a poradní posudky, dostupné na icj-cij.org
- Mezinárodní trestní soud (ICC) – rozhodnutí a vyšetřování, dostupné na icc-cpi.int
- Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva (OHCHR) – zprávy a doporučení, dostupné na ohchr.org
- UniPID Ethical Guidelines – Ethical Guidelines for Responsible Academic Partnerships with the Global South

Článek 7

Implementace a závěrečná ustanovení

- 7.1 Tento výnos byl projednán na zasedání Akademického senátu AVU dne 4. 2. 2026.
- 7.2 Zásady se primárně vztahují na partnerství uzavíraná po datu jejich účinnosti. Existující partnerství jsou posuzována při svém prodloužení či obnově nebo v případě významné změny okolností.
- 7.3 Zásady nezakládají povinnost AVU provádět detailní šetření všech potenciálních partnerů, ale stanovují rámec pro přiměřenou míru posuzování (due diligence) a pro rozhodování v případech, kdy vzniknou pochybnosti nebo kdy jsou předloženy relevantní informace.
- 7.4 Prorektor/ka pro internacionalizaci a výzkum odpovídá za metodické vedení, implementaci a průběžné vyhodnocování těchto zásad; spolupracuje přitom s Oddělením rovnosti a diversity (GRID) jako konzultačním a doporučujícím orgánem a vedením AVU.
- 7.5 Zásady jsou přezkoumávány minimálně jednou za tři roky nebo v případě významných změn mezinárodní či vnitrostátní situace.

prof. Tomáš Pospiszyl, Ph.D.
rektor